

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра анатомії людини

Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Анатомія людини»

(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент нормативний

Форма здобуття освіти очна
(очна; змішана; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 222 «Медицина», другий (магістерський) рівень
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) «Медицина»

Курс перший

Силабус навчальної дисципліни розглянуто
на засіданні кафедри анатомії людини
Протокол від
“26” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

_____ проф. Вовк О.Ю.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
загальної передфахової підготовки
Протокол від
“31” серпня 2022 року № 1

Голова методичної комісії ХНМУ з
загальної передфахової підготовки

_____ проф. Вовк О.Ю.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

завідувач кафедри анатомії людини, д.мед.н., професор О.Ю. Вовк,

доцент кафедри анатомії людини, к.мед.н. В.Б. Ікрамов,

доцент кафедри анатомії людини, к.мед.н. О.О. Шевцов

Дані про викладача, що викладає дисципліну

Прізвище, ім'я, по батькові	Шевцов Олександр Олександрович
Наукова ступінь	Кандидат медичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри анатомія людини
Контактний телефон	+380509690459
Корпоративна пошта	oo.shevtsov@knm.edu.ua
Розклад занять	Згідно розкладу занять на I-II семестр

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше: <http://distance.knm.edu.ua/user/profile.php?id=10550>

Контактний тел. та E-mail кафедри: тел. (057) 700-36-26, khnmu_anatomy@ukr.net

Очні консультації: розклад та місце проведення за розкладом кафедри.

Он-лайн консультації: розклад та місце проведення за попередньою домовленістю з викладачем.

Локація: заняття проводяться за адресом: проспект Незалежності 12

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Анатомія людини» складена відповідно до Освітньо-професійної програми “Медицина” та проекту Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 222 “Медицина”.

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Вивчення дисципліни «Анатомія людини» для медиків являє собою адаптовану до потреб медицини класичну модель університетського курсу, який передбачає набуття кожним здобувачем знань у світі природничо-наукових уявлень про будову і функції організму людини в цілому, вміння використовувати набуті знання при подальшому вивченні інших фундаментальних наук медицини, та у практичній діяльності лікаря.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «анатомія людини»: наука про форму, будову, походження та розвиток органів, систем і організму людини в цілому.

Міждисциплінарні зв'язки:

Анатомія людини як навчальна дисципліна:

а) базується на вивченні здобувачами медичної біології, гістології, цитології і ембріології, біофізики, латинської мови, етики, філософії, екології та інтегрується з цими дисциплінами;

б) закладає основи для вивчення здобувачами нормальної та патологічної фізіології, патологічної анатомії, оперативної хірургії та топографічної анатомії, деонтології, пропедевтики клінічних дисциплін та формування умінь застосовувати знання з анатомії людини в процесі подальшого вивчення усіх клінічних дисциплін і в майбутній професійній діяльності.

Послання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<http://31.128.79.157:8083/course/view.php?id=496>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є набуття кожним здобувачем знань з анатомії у світі природничо-наукових уявлень про будову і функції організму людини в цілому, вміння використовувати набуті знання при подальшому вивченні інших фундаментальних наук медицини, та у практичній діяльності лікаря.

Мета вивчення анатомії людини – *кінцеві цілі* встановлені на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її змістового модулю (природничо-наукова підготовка) і

є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей до кожного модулю або змістового модулю сформульовані **конкретні цілі** у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Кінцеві цілі дисципліни:

- *Аналізувати інформацію про будову тіла людини, системи, що його складають, органи і тканини;*
- *Визначити топографоанатомічні взаємовідносини органів і систем людини;*
- *Трактувати закономірності пренатального та раннього постнатального розвитку органів людини, варіанти мінливості органів, вади розвитку;*
- *Інтерпретувати статеві, вікові та індивідуальні особливості будови організму людини;*
- *Передбачити взаємозалежність і єдність структур і функцій органів людини їх мінливість під впливом екологічних факторів;*
- *Визначити вплив соціальних умов та праці на розвиток будови організму людини;*
- *Демонструвати володіння морально-етичними принципами ставлення до живої людини та її тіла як об'єкта анатомічного та клінічного дослідження.*

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «анатомія людини» як науки є системний підхід до опису форми, будови органів, положення (топографії) частин та органів тіла в єдності з виконуваними функціями з урахуванням вікових, статевих та індивідуальних особливостей людини.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування здобувачами **компетентностей:**

- **інтегральні:** здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання для майбутньої професійної діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

- **загальні:**

1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. професії
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. ситуації.
3. Здатність до здійснення саморегуляції, ведення здорового способу життя, здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

4. Здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; навички між особистісної взаємодії.
 5. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись другою мовою.
 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим.
 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
 9. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
 10. Здатність діяти соціально відповідальної та громадської свідомості.
 11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- **спеціальні** (фахові, предметні): здатність до оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами наступних **програмних результатів навчання:**

1. Здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді.
2. Знання психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення.
3. Оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень.
4. Сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами наступних **соціальних навичок (Soft skills):**

- комунікабельність;
- грамотна письмова та усна мова;
- вміння виступати на публіці;
- аналітичний склад розуму;
- вміння побачити та вирішити проблему;
- хороша пам'ять;
- креативність;

- орієнтованість на результат;
- завзятість;
- стресостійкість;
- готовність виконувати рутинну роботу;
- вміння приймати рішення;
- відповідальність.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 7,5	Галузь знань 22 – «Охорона здоров'я»	Нормативна	
Загальна кількість годин – 225	Спеціальність: 222 – «Медицина»	Рік підготовки:	
		1	1
		Семестр	
		1	2
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 140 (62 %) самостійної роботи здобувача – 85 (38%)	Освітній ступінь: другий (магістерський) рівень	Лекції	
		10	10
		Практичні заняття	
	ОПП: «Медицина»	40	80
		Самостійна робота	
		40	45
		Вид контролю	
Поточний контроль	Залік.		

2.2.1. ЛЕКЦІЇ

№	ТЕМИ ЛЕКЦІЙ	Кількість годин	Вид лекцій
1.	Анатомія людини - як наука. Світова, Українська та Харківська анатомічні школи. Функціональна остеологія. Вчення про сполучення кісток. Функціональна артрологія.	2	Лекція-презентація
2.	Функціональна міологія.	2	Лекція-презентація
3.	Функціональна анатомія органів травлення. Очеревина.	2	Лекція-презентація
4.	Функціональна анатомія органів дихання. Плевра. Середостіння. Загальна анатомія органів ендокринної та імунної систем.	2	Лекція-презентація
5.	Функціональна анатомія серцево-судинної системи. Кровообіг плода. Функціональна анатомія лімфатичної системи.	2	Лекція-презентація
6.	Загальна та функціональна анатомія органів сечовиділення. Загальна та функціональна анатомія органів чоловічої та жіночої статевих систем. Промежина.	2	Лекція-презентація
7.	Вчення про нервову систему. Функціональна анатомія спинного мозку. Оболони.	2	Лекція-презентація
8.	Функціональна анатомія головного мозку. Оболони.	2	Лекція-презентація
9.	Провідні шляхи головного та спинного мозку.	2	Лекція-презентація
10.	Черепні нерви та анатомія органів чуття	2	Лекція-презентація
Всього		20	

2.2.2. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Не має

2.2.3. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з.п	Назва теми	К-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Організація навчального процесу на кафедрі анатомії людини. Предмет і задачі анатомії. Методи дослідження в анатомії. Основні сучасні напрями розвитку анатомії. Анатомічна номенклатура. Осі і площини тіла людини. Кістка як орган. Класифікація кісток. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	Розповідь-пояснення, демонстрація на анатомічних препаратах, презентація, використання трупного матеріалу; робота за віртуальним	Усне опитування, письмове опитування, тестовий контроль, творчі завдання, індивідуальні завдання, реферати, доповіді.

			анатомічним столом Anatomage Table; робота з синтетичним трупом SynDaver; підготовка до ліцензійного інтегрованого іспиту КРОК-1, розв'язування ситуаційних задач, оцінювання вікових, статевих та індивідуальних особливостей будови органів людини.	
2.	Загальна характеристика хребтового стовпа. Загальні ознаки хребців. Особливості будови шийних, грудних, поперекових хребців, крижової кістки, куприкової кістки. Хребтовий стовп у цілому. Вади розвитку хребців. Класифікація ребер. Будова ребер і груднини. Грудна клітка у цілому. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
3.	Кістки поясу верхньої кінцівки. Кістки вільної частини верхньої кінцівки. Кістки поясу нижньої кінцівки. Таз у цілому (отвори, діаметри, кон'югати та ін.). Кістки вільної частини нижньої кінцівки. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
4.	Анатомія черепа І. Лобова, тім'яна, потилична, клиноподібна, скронева кістки. Канали скроневої кістки. Поняття про мозковий череп (Neurocranium). Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
5.	Анатомія черепа ІІ. Решітчаста кістка, верхня та нижня щелепи, леміш, вилична, піднебінна, сльозова, під'язикова кістки. Поняття про лицьовий череп (Viscerocranium). Очна ямка, кісткова носова порожнина, навколоносові пазухи, кісткове піднебіння. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
6.	Анатомія черепа ІІІ. Зовнішня і внутрішня основи черепа. Передня, середня і задня черепні ямки та їх сполучення. Скронева, підскронева, крило-піднебінна ямки. Вікові і статеві особливості будови черепа. Варіанти та аномалії розвитку кісток черепа. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
7.	Вчення про з'єднання кісток. Класифікація з'єднань кісток. Загальна артрологія. Поняття про суглоб. Класифікації суглобів. Обов'язкові та допоміжні елементи суглобів. Біомеханіка суглобів. Розвиток та вікові	4	-//-/-	-//-/-

	особливості з'єднань кісток. Тестові та ситуаційні завдання за темою.			
8.	З'єднання кісток черепа. Вікові особливості з'єднання кісток черепа: тім'ячка, їх види, будова, терміни скостеніння. Атлантичний суглоб. З'єднання хребтового стовпа. З'єднання грудної клітки. З'єднання грудного пояса. З'єднання тазового пояса. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-//-	-//-//-
9.	З'єднання кісток вільної частини верхньої кінцівки. З'єднання кісток вільної частини нижньої кінцівки. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-//-	-//-//-
10.	Підсумкове заняття: «Остеологія. Вчення про з'єднання кісток».	4	Опитування	Вирішення пакету завдань за змістом навчального матеріалу. Оцінювання освоєння практичних навичок
11.	Введення у міологію. М'яз як орган. Класифікації м'язів. Допоміжний апарат м'яза. М'язи і фасції грудей. Діафрагма. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-//-	-//-//-
12.	М'язи і фасції спини. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-//-	-//-//-
13.	М'язи і фасції живота. Біла лінія живота. Топографія ділянок живота. Піхва прямого м'язу живота. Пахвинний канал. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-//-	-//-//-
14.	М'язи голови. Фасції і топографія голови. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-//-	-//-//-
15.	М'язи шиї. Фасції і топографія шиї (класифікації фасцій, трикутники шиї, ділянки шиї, межлестничний простір). Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-//-	-//-//-
16.	М'язи верхньої кінцівки. Фасції і топографія верхньої кінцівки (пахвова та ліктьова ямки, канали, борозни). Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-//-	-//-//-
17.	М'язи нижньої кінцівки. Фасції і топографія нижньої кінцівки (стегновий трикутник, підколінна ямка, канали). Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-//-	-//-//-
18.	Підсумкове заняття «Міологія».	4	Опитування	Вирішення пакету завдань за змістом навчального матеріалу. Оцінювання освоєння практичних навичок

19.	Анатомія ротової порожнини та її похідних: язик, піднебіння, зуби, зів, слинні залози. Анатомія глотки. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
20.	Анатомія органів травного каналу (стравоходу, шлунка, тонкої і товстої кишки). Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
21.	Анатомія великих травних залоз (печінки та підшлункової залози). Анатомія жовчного міхура та жовчовивідних протоків. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
22.	Ділянки передньої черевної стінки. Проекція органів черевної порожнини на ділянки черевної стінки. Анатомія очеревини та її похідних. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
23.	Анатомія зовнішнього носу, носової порожнини, гортані. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
24.	Анатомія трахеї, головних бронхів. Анатомія легень та плеври. Середостіння (класифікації, межі, вміст). Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
25.	Анатомія органів сечової системи (нирки, сечоводи, сечовий міхур, сечівник). Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
26.	Анатомія чоловічих статевих органів. Чоловіча промежина (межі, пошарова будова). Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
27.	Анатомія грудної залози. Анатомія жіночих статевих органів. Жіноча промежина (межі, пошарова будова). Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
28.	Анатомія серця: Топографія серця. Загальна будова серця. Велике й мале кола кровообігу, будова стінки серця, анатомія камер серця, клапани, кровопостачання серця, нерви серця. Провідна система серця. Осердя (будова, порожнина, вміст, пазухи). Кровообіг плоду. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
29.	Анатомія органів ендокринної системи: щитоподібна, прищитоподібні, надниркові залози. Ендокринна частина підшлункової залози, гіпофіз, епіфіз. Анатомія органів та утворень імунної системи: за груднинна залоза – тимус, кістковий мозок, селезінка, мигдалики. Лімфатична система. Загальний план будови. Головні лімфатичні протоки. Тестові та ситуаційні завдання за темою.	4	-//-/-	-//-/-
30.	Підсумкове заняття «Спланхнологія. Анатомія ендокринної та імунної систем. Лімфатична система». Комп'ютерне	4	Опитування. проходження комп'ютерного	Вирішення пакету завдань за змістом

тестування за базою КРОК-І (за матеріалом І та ІІ семестрів).		тестування за базою КРОК-1	навчального матеріалу. Оцінювання освоєння практичних навичок
---	--	----------------------------	--

2.2.4. ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ

Не має

2.2.5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Тема	К-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Описати основні етапи розвитку анатомії: історія розвитку анатомії в античні часи; історія розвитку анатомії в епоху Відродження; історія розвитку українських анатомічних шкіл до ХХ сторіччя; історія розвитку українських анатомічних шкіл у ХХ – ХХІ століттях.	7	Демонстрація на анатомічних препаратах, презентація, використання трупного матеріалу; робота з віртуальним анатомічним столом Anatomage Table; робота з синтетичним трупом SynDaver.	ПК, ПЗ відповідно до КТП.
2.	Оволодіти умінням - застосовувати площини та осі щодо опису анатомічних об'єктів.	7	-//-//-	-//-//-
3.	Оволодіти основами антропометричного опису черепа - описати статеві та індивідуальні особливості будови черепа; - описати вікові особливості будови черепа	7	-//-//-	-//-//-
4.	Оволодіти умінням малювати - демонструвати на препаратах будову кісток хребців, ребер, груднини, будову кісток верхніх та нижніх кінцівок	7	-//-//-	-//-//-
5.	Оволодіти умінням- малювати схеми з'єднання кісток: черепа, хребців, ребер, верхніх та нижніх кінцівок.	7	-//-//-	-//-//-
6.	Оволодіти умінням - демонструвати на препаратах з'єднання між кістками	7	-//-//-	-//-//-
7.	Оволодіти умінням демонструвати на препаратах : м'язи тулуба; голови;	7	-//-//-	-//-//-

	шиї; верхніх та нижніх кінцівок.			
8.	Підготовка огляду наукової літератури або проведення наукового дослідження (за вибором) Розвиток черепа в онтогенезі. Варіанти та аномалії розвитку черепа. Розвиток з'єднань кісток в філо- і онтогенезі. Варіанти та аномалії розвитку верхніх та нижніх кінцівок. Варіанти та аномалії розвитку скелетних м'язів.	7	-//-/-	-//-/-
9.	Оволодіти умінням демонструвати на препаратах будову: органів травної системи; стравохід, шлунок, печінка, підшлункова залоза, тонка та товста кишка	7	-//-/-	-//-/-
10.	Оволодіти умінням - малювати хід очеревини в черевній порожнині і порожнині малого таза.	7	-//-/-	-//-/-
11.	Оволодіти основами антропометричного опису - зовнішньої будови органів дихальної системи.	3	-//-/-	-//-/-
12.	Оволодіти умінням - читати рентгенограми органів травної, дихальної систем.	6	-//-/-	-//-/-
13.	Оволодіти умінням демонструвати на препаратах будову серця, стінок серця, камер, судин, провідних шляхів серця	6	-//-/-	-//-/-
	Разом	85		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД)

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни (ПНД) та підсумкового заняття (ПЗ) здобувачу виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

**Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності
здобувачів освіти з дисциплін**

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Підсумковий бал за (ПНД) та підсумкові заняття (ПЗ) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицями 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Оцінювання самостійної роботи здобувача

Матеріал для самостійної роботи здобувачів, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю.

Оцінювання тем, які виносяться тільки на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюються при підсумковому занятті.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються здобувачеві тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

Підсумкове заняття

Підсумкове заняття (далі - ПЗ) обов'язково проводиться згідно з робочою навчальною програмою з дисципліни (далі-РНПД) протягом семестру за розкладом, під час занять.

Приєм ПЗ здійснюється викладачем академічної групи або проводиться обмін суміжних груп між викладачами.

Кафедра забезпечила для підготовки до ПЗ на інформаційному стенді такі матеріали:

- перелік теоретичних питань (у т.ч. питання із самостійної роботи);
- перелік практичних навичок;
- критерії оцінки знань і умінь здобувачів;
- графік відпрацювання здобувачами пропущених занять впродовж семестру.

Рекомендації щодо проведення підсумкового заняття:

1. Вирішення пакету завдань за змістом навчального матеріалу, який включає наступне:
2. Оцінювання освоєння практичних навичок (критерії оцінювання – «виконав» або «не виконав»);
3. Під час оцінювання знань здобувача з теоретичних питань, що входять до даного підсумкового заняття (ПЗ) здобувачу виставляється традиційна оцінка, яка конвертується у багатобальну шкалу разом з оцінками за ПНД (таблиця 1).

3.2. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

222- «медицина» - магістри

“Анатомія опорно-рухового апарату”

1. Хребець	30. Крижова кістка
2. - Тіло хребця	31. - Основа крижової кістки
3. - Дуга хребця	32. - Вушкоподібна поверхня крижової кістки
4. - Верхня хребцева вирізка	33. - Верхівка крижової кістки
5. - Нижня хребцева вирізка	34. - Гористість крижової кістки
6. - Хребцевий отвір	35. - Тазова поверхня
7. - Остистий відросток	36. -- Поперечні лінії
8. - Поперечний відросток	37. -- Передні крижові отвори
9. - Верхній суглобовий відросток	38. - Спинна поверхня
10. - Нижній суглобовий відросток	39. -- Задні крижові отвори
11. Шийні хребці	40. -- Серединний крижовий гребень
12. - Передня дуга атланта	41. -- Присередній крижовий гребень
13. - Ямка зуба	42. -- Бічний крижовий гребень
14. - Борозна хребтової артерії	43. - Крижовий канал
15. - Задня дуга атланта	44. - Крижовий розтвір
16. - Бічна маса атланта	45. - Ребро
17. - Зуб осьового хребця	46. - Головка ребра
18. - Сонний горбок (VI шийного хребця)	47. -- Суглобова поверхня головки ребра
19. - Поперечний отвір	48. -- Гребінь головки ребра
20. - Передній горбик	49. - Шийка ребра
21. - Задній горбик	50. - Тіло ребра
22. - Борозна спинномозкового нерва	51. - Горбок ребра
23. Грудні хребці	52. - Кут ребра
24. - Верхня реброва ямка	53. - Борозна ребра
25. - Нижня реброва ямка	54. - Горбок переднього драбинчастого м'яза (на першому ребрі)
26. - Реброва ямка поперечного відростка	55. - Борозна підключичної артерії (на першому ребрі)
27. Поперекові хребці	
28. - Додатковий відросток	
29. - Соскоподібний відросток	

56. - Борозна підключичної вени (на першому ребрі)
57. - Горбистість переднього зубчастого м'яза
58. Груднина
59. - Ручка груднини
60. -- Яремна вирізка (груднини)
61. -- Ключична вирізка
62. - Тіло груднини
63. -- Реброві вирізки
64. - Мечоподібний відросток
65. - Кут груднини
66. Лобова кістка
67. - Лобова луска
68. -- Лобовий горб
69. -- Надбрівна дуга
70. -- Надперенісся
71. -- Борозна верхньої стрілової пазухи
72. -- Лобовий гребень
73. -- Сліпий отвір
74. - Надочномковий край
75. -- Надочномковий отвір
76. -- Виличний відросток
77. - Очноямкова частина
78. -- Ямка сльозової залози
79. - Носова частина
80. -- Носова ость
81. - Решітчаста вирізка
82. - Лобова пазуха
83. Тім'яна кістка
84. - Потиличний край
85. - Лусковий край
86. - Стріловий край
87. - Лобовий край
88. - Лобовий кут
89. - Потиличний кут
90. - Клиноподібний кут
91. - Соскоподібний кут
92. - Тім'яний отвір
93. - Борозна верхньої стрілової пазухи
94. - Тім'яний горб
95. - Верхня скронева лінія
96. Потилична кістка
97. - Великий отвір
98. - Основна частина
99. -- Глотковий горбок
100. -- Схил
101. - Бічна частина
102. -- Потиличний виросток
103. -- Виростковий канал
104. -- Виросткова ямка
105. -- Яремна вирізка
106. -- Яремний відросток
107. -- Канал під'язикового нерва
108. - Потилична луска
109. -- Зовнішній потиличний виступ
110. -- Верхня каркова лінія
111. -- Нижня каркова лінія
112. -- Внутрішній потиличний виступ
113. -- Хрестоподібне підвищення
114. -- Борозна поперечної пазухи
115. -- Борозна сигмоподібної пазухи
116. -- Борозна поперечної пазухи
117. Клиноподібна кістка
118. - Тіло клиноподібної кістки
119. -- Турецьке сідло
120. -- Гіпофізна ямка
121. -- Горбок сідла
122. -- Спинка сідла
123. -- Сонна борозна
124. -- Клиноподібна пазуха
125. - Мале крило клиноподібної кістки
126. - Велике крило клиноподібної кістки
127. -- Мозкова поверхня великого крила
128. -- Скронева поверхня великого крила
129. -- Підскронева поверхня великого крила
130. -- Верхньощелепна поверхня великого крила
131. -- Очноямкова поверхня великого крила
132. - Верхня очноямкова щілина
133. - Зоровий канал
134. - Круглий отвір
135. - Овальний отвір
136. - Остистий отвір
137. - Крилоподібний відросток
138. -- Бічна пластина
139. -- Присередня пластинка
140. -- Крилоподібний канал
141. -- Крилоподібна ямка
142. -- Крилоподібна вирізка
143. Скронева кістка
144. - Кам'яниста частина скроневої кістки
145. -- Верхній край кам'янистої частини
146. --- Борозна верхньої кам'янистої пазухи
147. -- Задній край кам'янистої частини

148. --- Борозна нижньої кам'янистої пазухи
149. -- Передній край кам'янистої частини
150. --- Борозна нижньої кам'янистої пазухи
151. -- Передня поверхня кам'янистої частини
152. --- Покрівля барабанної порожнини
153. ---- Трійчасте втиснення
154. --- Розтвір каналу великого кам'янистого нерва
155. ---- Борозна великого кам'янистого нерва
156. --- Розтвір каналу малого кам'янистого нерва
157. ---- Борозна малого кам'янистого нерва
158. -- Задня поверхня кам'янистої частини
159. --- Внутрішній слуховий отвір
160. --- Внутрішній слуховий хід
161. --- Піддугова ямка
162. -- Нижня поверхня кам'янистої частини
163. --- Яремна ямка
164. --- Шилоподібний відросток
165. --- Шило-соскоподібний отвір
166. --- Кам'яниста ямочка
167. --- Зовнішній отвір сонного каналу
168. --- Внутрішній отвір сонного каналу
169. -- Соскоподібний відросток (скроневої кістки)
170. --- Борозна сигмоподібної пазухи
171. --- Соскоподібна вирізка
172. --- Соскоподібний отвір
173. -- Барабанна частина
174. -- Лускова частина
175. --- Виличний відросток
176. --- Суглобовий горбок
177. --- Нижньощелепна ямка
178. ` -- Зовнішній слуховий отвір
179. -- Зовнішній слуховий хід
180. Решітчаста кістка
181. - Дірчаста пластинка
182. -- Дірчасті отвори
183. - Перпендикулярна пластинка
184. - Решітчастий лабіринт
185. -- Очноямкова пластинка
186. -- Верхня носова раковина
187. -- Середня носова раковина
188. Верхня щелепа
189. - Тіло верхньої щелепи
190. -- Очноямкова поверхня
191. --- Підочноямкова борозна верхньої щелепи
192. --- Підочноямковий канал верхньої щелепи
193. -- Підочноямковий край тіла верхньої щелепи
194. -- Передня поверхня тіла верхньої щелепи
195. --- Підочноямковий отвір верхньої щелепи
196. --- Носова вирізка
197. -- Підскронева поверхня тіла верхньої щелепи
198. --- Горб верхньої щелепи
199. --- Коміркові отвори
200. -- Носова поверхня тіла верхньої щелепи
201. --- Сльозова борозна
202. -- Верхньощелепний розтвір
203. - Лобовий відросток верхньої щелепи
204. - Виличний відросток верхньої щелепи
205. - Піднебінний відросток верхньої щелепи
206. - Комірковий відросток
207. -- Зубні комірки
208. Нижня щелепа
209. - Тіло нижньої щелепи
210. -- Коміркова частина
211. -- Коміркова дуга нижньої щелепи
212. --- Зубні комірки
213. -- Основа нижньої щелепи
214. --- Підборідний виступ нижньої щелепи
215. --- Підборідний горбок
216. --- Підборідний отвір
217. --- Двочеревцева ямка нижньої щелепи
218. --- Щелепно-під'язикова лінія нижньої щелепи
219. --- Під'язикова ямка
220. --- Піднижньощелепна ямка
221. - Гілка нижньої щелепи
222. -- Кут нижньої щелепи
223. -- Жувальна горбистість
224. -- Крилоподібна горбистість
225. -- Вирізка нижньої щелепи

226. -- Віростковий відросток
нижньої щелепи
227. --- Головка нижньої щелепи
228. --- Шийка нижньої щелепи
229. --- Крилоподібна ямка нижньої щелепи
230. -- Вінцевий відросток
нижньої щелепи
231. -- Отвір нижньої щелепи
232. -- Канал нижньої щелепи
- 233. Нижня носова раковина**
234. Сльозова кістка
- 235. Носова кістка**
236. Леміш
237. Піднебінна кістка
238. - Перпендикулярна пластинка
239. -- Клино-піднебінна вирізка
240. - Пірамідний відросток
241. - Горизонтальна пластинка
242. Вилична кістка
243. - Бічна поверхня
244. - Сконева поверхня
245. - Очноямкова поверхня
246. - Лобовий відросток
247. - Скроневий відросток
248. - Вилично-очноямковий отвір
249. - Вилично-лицевий отвір
250. - Вилично-скроневий отвір
251. Під'язикова кістка
252. - Тіло під'язикової кістки
253. - Малий ріг
254. - Великий ріг
255. Склепіння черепа
256. Сконева ямка
257. - Стінки скроневої ямки
258. - Вилична дуга
259. Підсконева ямка
260. - Стінки підскроневої ямки
261. Крило-піднебінна ямка
262. - Стінки крило-піднебінної ямки
263. Передня черепна ямка
264. Середня черепна ямка
265. Задня черепна ямка
266. Борозна верхньої стрілової пазухи
(череп)
267. Борозна поперечної пазухи (череп)
268. Борозна сигмоподібної пазухи
(череп)
269. Зовнішня основа черепа
270. - Рваний отвір (череп)
271. - Яремний отвір (череп)
272. - Сонний канал скроневої кістки
(череп)
273. - М'язово-трубний канал (череп)
274. Кісткове піднебіння
275. - Великий піднебінний канал
276. - Малі піднебінні отвори
277. - Різцевий канал
278. Очна ямка
279. - Очноямковий вхід
280. - Надочноямковий край (череп)
281. - Підочноямковий край (череп)
282. - Стінки очної ямки
283. -- Передній решітчастий отвір
284. -- Задній решітчастий отвір
285. -- Нижня очноямкова щілина
286. Кісткова носова порожнина
287. - Стінки кісткової носової порожнини
288. - Хоани
289. - Верхній носовий хід
290. - Середній носовий хід
291. - Нижній носовий хід
292. - Спільний носовий хід
293. Лопатка
294. - Реброва поверхня
295. -- Підлопаткова ямка
296. - Задня поверхня
297. -- Ость лопатки
298. --Надплечовий відросток
(акроміон)
299. --Надостьова ямка
300. --Підостьова ямка
301. - Присередній край
302. - Бічний край
303. - Верхній край
304. -- Дзьобоподібний відросток
305. -- Вирізка лопатки
306. - Верхній кут
307. - Нижній кут
308. - Бічний кут
309. --Суглобова западина
310. -- Надсуглобовий горбок
311. -- Підсуглобовий горбок
312. -- Шийка лопатки
- 313. Ключиця**
314. - Груднинний кінець
315. - Тіло ключиці
316. - Надплечовий кінець
317. Плечова кістка
318. - Головка плечової кістки
319. - Анатомічна шийка
320. - Великий горбок

321. - Малий горбок
322. - Гребінь великого горбка
323. - Гребінь малого горбка
324. - Міжгорбкова борозна
325. - Хірургічна шийка
326. - Тіло плечової кістки -
327. -- Поверхні тіла
328. -- Дельтоподібна горбистість
329. -- Борозна променевого нерва
330. - Виросток плечової кістки
331. -- Головочка плечової кістки
332. -- Блок плечової кістки
333. -- Ліктьова ямка
334. -- Вінцева ямка
335. -- Бічний надвиросток
336. -- Променева ямка
337. -- Присередній надвиросток
338. -- Борозна ліктьового нерва
339. Променева кістка
340. - Головка променевої кістки
341. -- Суглобовий обвід
342. -- Суглобова ямка
343. - Шийка променевої кістки
344. - Тіло променевої кістки
345. -- Горбистість променевої кістки
346. -- Поверхні тіла променевої кістки
347. -- Края тіла променевої кістки
348. - Шилоподібний відросток
променевої кістки
349. - Вирізка ліктьової кістки
350. - Зап'ясткова суглобова поверхня
351. Ліктьова кістка
352. - Ліктьовий відросток
353. - Блокова вирізка
354. - Вінцевий відросток
355. -- Горбистість ліктьової кістки
356. -- Вирізка променевої кістки
357. - Тіло ліктьової кістки
358. -- Поверхні тіла ліктьової кістки
359. -- Края тіла ліктьової кістки
360. - Головка ліктьової кістки
361. -- Шилоподібний відросток
ліктьової кістки
362. -- Суглобовий обвід
363. Кістки кисті
364. - Зап'ясткові кістки
365. -- Човноподібна кістка
366. -- Півмісяцева кістка
367. -- Тригранна кістка
368. -- Горохоподібна кістка
369. -- Кістка-трапеція
370. -- Трапецієподібна кістка
371. -- Головчаста кістка
372. -- Гачкувата кістка
373. - П'ясткові кістки
374. -- Основа п'ясткової кістки
375. -- Тіло п'ясткової кістки
376. -- Головка п'ясткової кістки
377. - Кістки пальців кисті (фаланги
пальців)
378. -- Проксимальна фаланга
379. -- Середня фаланга
380. -- Кінцева фаланга
381. Кульшова кістка
382. - Кульшова западина
383. -- Ямка кульшової западини
384. -- Півмісяцева поверхня кульшової
западини
385. -- Вирізка кульшової западини
386. - Затульний отвір
387. - Велика сіднична вирізка
388. Клубова кістка
389. - Тіло клубової кістки
390. - *Крило клубової кістки*
391. -- Клубовий гребінь
392. --- Верхня передня клубова ость
393. ---- Нижня передня клубова ость
394. --- Нижня задня клубова ость
395. --- Верхня задня клубова ость
396. --- Зовнішня губа
397. --- Проміжна лінія
398. --- Внутрішня губа
399. -- Клубова ямка
400. -- Сіднична поверхня
401. -- Вушкоподібна поверхня
402. -- Клубова горбистість
403. Сіднична кістка
404. - Тіло сідничної кістки
405. - Гілка сідничної кістки
406. - Сідничний горб
407. - Сіднична ость
408. - Мала сіднична вирізка
409. Лобкова кістка
410. - Тіло лобкової кістки
411. - Верхня гілка лобкової кістки
412. -- Лобковий горбок
413. -- Клубово-лобкове
підвищення
414. -- Симфізна поверхня
415. - Нижня гілка лобкової кістки
416. - Затульна борозна
417. Таз
418. - Тазова порожнина
419. - Великий таз

420. - Малий таз
421. - Межова лінія
422. - Лобкова дуга
423. - Верхній отвір таза
424. - Нижній отвір таза
425. Стегнова кістка
426. - Головка стегнової кістки
427. - Шийка стегнової кістки
428. - Малий вертлюг стегнової кістки
429. - Великий вертлюг стегнової кістки
430. - Міжвертлюговий гребінь
431. - Міжвертлюгова лінія
432. - Тіло стегнової кістки
433. -- Поверхні тіла
434. -- Шорстка лінія стегнової кістки
435. --- Бічна губа
436. --- Присередня губа
437. --- Гребінна лінія
438. --- Сіднична горбистість
439. --- Підколінна поверхня
440. - Присередній виросток
441. -- Надвиросток стегнової кістки
442. - Бічний виросток
443. -- Надвиросток стегнової кістки
444. -- Наколінкова поверхня
445. -- Міжвиросткова ямка
446. Наколінок
447. Великогомілкова кістка
448. - Бічний виросток
449. -- Малогомілкова суглобова
поверхня
450. - Присередній виросток
451. - Верхня суглобова поверхня
452. -- Переднє міжвиросткове
поле
453. -- Заднє міжвиросткове поле
454. -- Міжвиросткове
підвищення
455. - Тіло великогомілкової кістки
456. -- Поверхні тіла великогомілкової
кістки
457. -- Горбистість великогомілкової
кістки
458. -- Краї великогомілкової кістки
459. - Присередня кісточка
460. - Малогомілкова вирізка
461. - Нижня суглобова поверхня
462. Малогомілкова кістка
463. - Головка малогомілкової кістки
464. - Тіло малогомілкової кістки
465. - Бічна кісточка
466. Кістки стопи
467. - Заплеснові кістки
468. -- Надп'яtkова кістка
469. --- Головка надп'яtkової
кістки
470. --- Шийка надп'яtkової кістки
471. --- Тіло надп'яtkової кістки
472. -- П'яtkова кістка
473. --- П'яtkовий горб
474. --- Підпора надп'яtkової
кістки
475. --- Човноподібна кістка
476. -- Присередня клиноподібна кістка
477. -- Проміжна клиноподібна кістка
478. -- Бічна клиноподібна кістка
479. -- Кубоподібна кістка
480. - Плеснові кістки
481. -- Основа плеснової кістки
482. -- Тіло плеснової кістки
483. -- Головка плеснової кістки
484. - Кістки пальців (Фаланги)
485. -- Проксимальна фаланга
486. -- Середня фаланга
487. -- Кінцева фаланга
488. З'єднання черепа
489. - Шви черепа
490. -- Вінцеве шво черепа
491. -- Стрілове шво черепа
492. -- Ламбдоподібне шво черепа
493. - Тім'ячка черепа
494. - Синхондрози черепа
495. - Скренево-нижньощелепний
суглоб
496. - Атланта-потиличний суглоб
497. З'єднання хребтового стовпа
498. - Міжхребцевий диск
499. -- Волокнисте кільце
міжхребцевого диска
500. -- Драглисте ядро
міжхребцевого диска
501. - Передня поздовжня зв'язка (хребта)
502. - Задня поздовжня зв'язка (хребта)
503. - Міжостьова зв'язка(хребта)
504. - Жовта зв'язка (хребта)
505. - Надостьова зв'язка (хребта)
506. - Поперечна зв'язка (хребта)
507. - Дуговідростковий суглоб
508. - Серединний атланта-осьовий
суглоб
509. - Бічний атланта-осьовий суглоб
510. - Крижово-куприковий суглоб
511. З'єднання грудної клітки

512. - Реброво-груднинний синхондроз
513. - Грудинно-ребровий суглоб
514. - Суглоб головки ребра
515. - Реброво-поперечний суглоб
516. З'єднання верхньої кінцівки
517. - Надплечово-ключичний суглоб
518. - Груднинно-ключичний суглоб
519. -- Міжключична зв'язка
520. -- Реброво-ключична зв'язка
521. -- Передня груднинно-ключична зв'язка
522. -- Задня груднинно-ключична зв'язка
523. - Плечовий суглоб
524. -- Губа суглобової западини (плечовий суглоб)
525. -- Дзьобо-плечова зв'язка
526. - Ліктювий суглоб
527. -- Плечо-ліктювий суглоб
528. -- Плечо-променевиий суглоб
529. -- Проксимальний променево-ліктювий суглоб
530. -- Обхідна ліктюва зв'язка
531. -- Обхідна променева зв'язка
532. - Міжкісткова перетинка передпліччя
533. - Дистальний променево-ліктювий суглоб
534. - Променево-зап'ястковий суглоб
535. -- Тильна променево-зап'ясткова зв'язка
536. -- Долонна променево-зап'ясткова зв'язка
537. -- Ліктюва обхідна зв'язка зап'ястка
538. -- Променева обхідна зв'язка зап'ястка
539. - Міжзап'ясткові суглоби
540. - Середньозап'ястковий суглоб
541. - Суглоб горохоподібної кістки
542. - Канал зап'ястка
543. - Зап'ястково-п'ясткої суглоби
544. - Міжп'ясткові суглоби
545. - П'ястково-фалангові суглоби
546. - Міжфалангові суглоби кисті
547. -- Обхідні зв'язки
548. З'єднання нижньої кінцівки
549. - Затульна перетинка
550. - Затульний канал
551. - Великий сідничий отвір
552. - Малий сідничий отвір
553. - Лобковий симфіз
554. - Крижово-клубовий суглоб
555. - Кульшовий суглоб
556. -- Губа кульшової западини
557. -- Зв'язка головки стегнової кістки
558. -- Клубово-стегнова зв'язка
559. -- Сідничо-стегнова зв'язка
560. -- Лобково-стегнова зв'язка
561. - Колінний суглоб
562. -- Поперечна зв'язка коліна
563. -- Бічний меніск
564. -- Присередній меніск
565. -- Передня схрещена зв'язка
566. -- Задня схрещена зв'язка
567. -- Обхідна великогомілкова зв'язка
568. -- Обхідна малогомілкова зв'язка
569. -- Зв'язка наколінка
570. - Міжкісткова перетинка гомілки
571. - Велико-малогомілковий суглоб
572. - Надп'ястково-гомілковий суглоб
573. -- Присередня обхідна зв'язка
574. -- Бічна обхідна зв'язка
575. - Піднап'ястковий суглоб
576. - Надп'ястково-п'ястково-човноподібний суглоб
577. - Поперечний суглоб заплесна
578. -- Роздвоєна зв'язка
579. - П'ястково-кубоподібний суглоб
580. - Клино-човноподібний суглоб
581. - Міжклиноподібні суглоби
582. - Довга підошвова зв'язка
583. - Заплесно-плеснові суглоби
584. - Міжплеснові суглоби
585. - Міжкісткові плеснові проміжки
586. - Плесно-фалангові суглоби
587. - Міжфалангові суглоби стопи
588. М'язи спини
589. - Трапецієподібний м'яз
590. - Найширший м'яз спини
591. - Великий ромбоподібний м'яз
592. - М'яз-підіймач лопатки
593. - Нижній задній зубчастий м'яз
594. - Верхній задній зубчастий м'яз
595. - М'яз - випрямляч хребта
596. М'язи грудної клітки
597. - Великий грудний м'яз
598. - Малий грудний м'яз
599. - Підключичний м'яз
600. - Передній зубчастий м'яз
601. - Внутрішні міжреброві м'язи
602. - Зовнішні міжреброві м'язи
603. Діафрагма
604. - Поперекова частина діафрагми

605. -- Аортальний розтвір
606. -- Стравохідний розтвір
607. - Груднинна частина діафрагми
608. - Реброва частина діафрагми
609. - Сухожилковий центр
610. -- Отвір порожнистої вени
611. -- Груднинно-ребровий
трикутник
612. -- Попереково- ребровий
трикутник
613. М'язи живота
614. - Прямий м'яз живота
615. -- *Сухожилкові переділки*
616. - Піхва прямого м'яза живота
617. - Зовнішній косий м'яз живота
618. -- Пахвинна зв'язка
619. - Внутрішній косий м'яз живота
620. - Поперечний м'яз живота
621. - Біла лінія
622. -- Пупкове кільце
623. - Пахвинний канал
624. - Стінки пахвинного каналу
625. - Поверхнєве пахвинне кільце
626. -- Присередня ніжка
627. -- Бічна ніжка
628. - Квадратний м'яз попереку
629. М'язи лица
630. - Надчерепний м'яз
631. -- Лобове черевце
632. -- Потиличне черевце
633. -- Апоневротичний шолом
(надчерепний апоневроз)
634. - Коловий м'яз ока
635. - Великий виличний м'яз
636. - М'яз-підіймач верхньої губи
637. - М'яз-підіймач кута рота
638. - Щічний м'яз
639. - М'яз-опускач кута рота
640. - М'яз-опускач нижньої губи
641. - Коловий м'яз рота
642. Жувальні м'язи
643. - Скроневий м'яз
644. - Жувальний м'яз
645. - Бічний крилоподібний м'яз
646. - Присередній крилоподібний м'яз
647. М'язи шиї
648. - Підшкірний м'яз шиї
649. - Груднинно-ключично-
соскоподібний м'яз
650. - Двочеревцевий м'яз
651. -- Переднє черевце
652. -- Заднє черевце
653. - Шило-під'язиковий м'яз
654. - Щелепно-під'язиковий м'яз
655. - Груднинно- під'язиковий м'яз
656. - Лопатково- під'язиковий м'яз
657. - Груднинно-щитоподібний м'яз
658. - Щито- під'язиковий м'яз
659. - Передній драбинчастий м'яз
660. - Середній драбинчастий м'яз
661. - Задній драбинчастий м'яз
662. - Передня шийна ділянка
663. -- Піднижньощелепний трикутник
664. -- Сонний трикутник
665. -- Лопатково-трахеальний
трикутник
666. - Груднинно-ключично-
соскоподібна ділянка
667. - Бічна шийна ділянка
668. -- Лопатково-ключичний трикутник
669. - Задня шийна ділянка
670. М'язи верхньої кінцівки
671. - Дельтоподібний м'яз
672. - Надостьовий м'яз
673. - Підостьовий м'яз
674. - Малий круглий м'яз
675. - Великий круглий м'яз
676. - Підлопатковий м'яз
677. - Двоголовий м'яз плеча
678. -- Довга головка двоголового м'яза
плеча
679. -- Коротка головка двоголового
м'яза плеча
680. - Дзьобо-плечовий м'яз
681. - Плечовий м'яз
682. - Триголовий м'яз плеча
683. -- Довга головка триголового м'яза
плеча
684. -- Присередня головка триголового
м'яза плеча
685. -- Бічна головка триголового м'яза
плеча
686. - Променевий м'яз-згинач зап'ястка
687. - Круглий м'яз-привертач
688. - Ліктювий м'яз-згинач зап'ястка
689. - Поверхневий м'яз-згинач пальців
690. - Довгий долонний м'яз
691. - Довгий м'яз-згинач великого
пальця
692. - Глибокий м'яз-згинач пальців
693. - Квадратний м'яз-привертач
694. - Плечо-променевий м'яз
695. - Довгий променевий м'яз-розгинач
зап'ястка

696. - Короткий променеви́й м'яз-розгинач зап'ястка
697. - М'яз-розгинач пальців
698. - М'яз-розгинач мізинця
699. - Ліктюви́й м'яз-розгинач зап'ястка
700. - М'яз-відвертач
701. - Довгий відвідний м'яз великого пальця
702. - Короткий м'яз-розгинач великого пальця
703. - Довгий м'яз-розгинач великого пальця
704. - Короткий відвідний м'яз великого пальця
705. - Короткий м'яз-згинач великого пальця
706. - Протиставний м'яз великого пальця
707. - Привідний м'яз великого пальця
708. - Відвідний м'яз мізинця
709. - Короткий м'яз-згинач мізинця
710. - Протиставний м'яз мізинця
711. - Червоподібні м'язи
712. - Пахвова ямка
713. -- Стінки пахвової ямки
714. -- Чотирибічний отвір
715. -- Трьобічний отвір
716. - Бічна двоголова борозна
717. - Присередня двоголова борозна
718. - Ліктюва ямка
719. - Тримач м'язів-розгиначів
720. - Тримач м'язів-згиначів
721. - Долонний апоневроз
722. - Канал зап'ястка
723. М'язи нижньої кінцівки
724. - Клубово-поперековий м'яз
725. -- Великий поперековий м'яз
726. -- Клубовий м'яз
727. - Великий сідничний м'яз
728. - Середній сідничний м'яз
729. - Малий сідничний м'яз
730. - Грушоподібний м'яз
731. - Внутрішній затульний м'яз
732. - Верхній близнюковий м'яз
733. - Нижній близнюковий м'яз
734. - Квадратний м'яз стегна
735. - Зовнішній затульний м'яз
736. - Кравецький м'яз
737. - Чотириголовий м'яз стегна
738. -- Прямий м'яз стегна
739. -- Бічний широкий м'яз
740. -- Присередній широкий м'яз
741. -- Проміжний широкий м'яз
742. - Гребінний м'яз
743. - Тонкий м'яз
744. - Довгий привідний м'яз
745. - Короткий привідний м'яз
746. - Великий привідний м'яз
747. - Двоголовий м'яз стегна
748. -- Довга головка
749. -- Коротка головка
750. - Півперетинчастий м'яз
751. - Півсухожилковий м'яз
752. - Довгий м'яз-розгинач пальців
- стопи
753. - Передній великогомілковий м'яз
754. - Довгий м'яз-розгинач великого пальця (стопи)
755. - Довгий малогомілковий м'яз
756. - Короткий малогомілковий м'яз
757. - Триголовий м'яз литки
758. -- Литковий м'яз
759. -- Камбалоподібний м'яз
760. - Довгий м'яз-згинач пальців (стопи)
761. - Задній великогомілковий м'яз
762. - Довгий м'яз-згинач великого пальця (стопи)
763. - Короткий м'яз-розгинач пальців
764. - Короткий м'яз-згинач великого пальця
765. - Квадратний м'яз підошви
766. - Короткий м'яз-згинач пальців
767. - Червоподібні м'язи
768. - Відвідний м'яз великого пальця
769. - Короткий м'яз- згинач великого пальця
770. - Привідний м'яз великого пальця
771. - Відвідний м'яз мізинця
772. - Короткий м'яз-згинач мізинця
773. - Надгрушоподібний отвір
774. - Підгрушоподібний отвір
775. - М'язова затока
776. - Судинна затока
777. - Широка фасція
778. - Клубово-гомілкове пасмо
779. - Підшкірний розтвір
780. -- Серпоподібний край
781. - Дирчаста фасція
782. - Стегновий канал
783. - Стегнове кільце
784. - Привідний канал
785. -- Стінки привідного каналу
786. -- Привідний розтвір

787. - Підколінна ямка
788. - Верхній тримач м'язів-розгиначів
789. - Нижній тримач м'язів-розгиначів
-
790. - Тримач м'язів-згиначів
791. - Верхній тримач малоогомілкових м'язів
792. - Нижній тримач малоогомілкових м'язів
793. - Подошвовий апоневроз
- “Спланхнологія. Центральна нервова система і органи чуття”
794. Рот
795. *Ротова порожнина*
796. - *Присінок рота*
797. -- Верхня губа
798. -- Нижня губа
799. -- Кут рота
800. -- Щока
801. - Власне ротова порожнина
802. - Піднебіння
803. -- Тверде піднебіння
804. -- М'яке піднебіння
805. - Ясна
806. - Зуби
807. -- Коронка зуба
808. -- Шийка зуба
809. -- Корінь зуба
810. - Різці
811. - Ікла
812. - Малі кутні зуби
813. - Великі кутні зуби
814. - Язик
815. -- Тіло язика
816. -- Корінь язика
817. -- Спинка язика
818. -- Край язика
819. -- Верхівка язика
820. -- Слизова оболонка язика
821. --- Грибоподібні сосочки язика
822. --- Жолобуваті сосочки язика
823. --- Листоподібні сосочки язика
824. -- Сліпий отвір язика
825. -- Язиковий мигдалик
826. - Ротові залози
827. -- Під'язикова залоза
828. -- Піднижньощелепна залоза
829. -- Привушна залоза
830. --- Привушна протока
831. - Зів
832. -- Піднебінноязикова дужка
833. -- Піднебінноглоткова дужка
834. -- Піднебінний мигдалик
835. -- Мигдаликова ямка
836. Глотка
837. - Носова частина глотки
838. --Склепіння глотки
839. -- Глотковий мигдалик
840. -- Глотковий отвір слухової труби
841. -- Трубний валок
842. - Ротова частина глотки
843. - Гортанна частина глотки
844. - Порожнина глотки
845. - Слизова оболонка глотки
846. - М'язи глотки
847. Стравохід
848. - Шийна частина
849. - Грудна частина
850. - Черевна частина
851. - Слизова оболонка
852. Шлунок
853. - Передня стінка шлунка
854. - Задня стінка шлунка
855. - Велика кривина шлунка
856. - Мала кривина шлунка
857. - Кардіальний отвір
858. - Кардіальна частина шлунка
859. - Дно шлунка
860. - Кардіальна вирізка
861. - Тіло шлунка
862. - Воротарна частина шлунка
863. -- Воротарна печера
864. -- Воротарний канал
865. - Воротарний м'яз-замикач
866. - Воротарний отвір
867. - Слизова оболонка шлунка
868. -- Шлункові складки
869. -- Шлункові поля
870. Тонка кишка
871. - Серозна оболонка тонкої кишки
872. - Слизова оболонка тонкої кишки
873. -- Колові складки тонкої кишки
874. - Дванадцятипала кишка
875. -- Верхня частина дванадцятипалої кишки
876. -- Низхідна частина дванадцятипалої кишки
877. --- Великий сосочок дванадцятипалої кишки
878. --- Малий сосочок дванадцятипалої кишки
879. -- Горизонтальна частина дванадцятипалої кишки

880. -- Висхідна частина
дванадцятипалої кишки
881. - Дванадцятипало-
порожньокишковий згин
882. -
Порожня кишка
883. - Клубова кишка
884. Товста кишка
885. - Слизова оболонка товстої кишки
886. -- Півмісяцеві складки ободової
кишки
887. - Випини ободової кишки
888. - Стрічки ободової кишки
889. - Серозна оболонка товстої кишки
890. - Чепцеві привіски ободової кишки
891. - Слепа кишка
892. --- Клубовий отвір
893. --- Червоподібний відросток
894. - Ободова кишка
895. -- Висхідна ободова кишка
896. -- Правий згин ободової кишки
897. -- Поперечна ободова кишка
898. -- Лівий згин ободової кишки
899. -- Низхідна ободова кишка
900. -- Сигмоподібна ободова кишка
901. - Пряма кишка
902. -- Крижовий згин
903. -- Ампула прямої кишки
904. - Відхідниковий канал
905. -- Відхідникові стовпи
906. -- Відхідникові пазухи
907. -- Відхідник
908. Печінка
909. - Права частка печінки
910. - Ліва частка печінки
911. - Діафрагмова поверхня
912. - Нижній край
913. - Нутроцева поверхня
914. -- Ямка жовчного міхура
915. -- Ворота печінки
916. -- Борозна порожнистої вени
917. -- Щілина венозної зв'язки
918. -- Кругла зв'язка печінки
919. -- Щілина круглої зв'язки печінки
920. -- Квадратна частка печінки
921. -- Хвостата частка печінки
922. - Загальна печінкова протока
923. -- Права печінкова протока
924. -- Ліва печінкова протока
925. Жовчний міхур
926. - Дно жовчного міхура
927. - Тіло жовчного міхура
928. - Шийка жовчного міхура
929. - Міхурові протока
930. - Спільна жовчна протока
931. Підшлункова залоза
932. - Головка підшлункової залози
933. - Тіло підшлункової залози
934. -- Поверхні тіла
935. -- Края тіла
936. - Хвіст підшлункової залози
937. Очеревина
938. - Брижа тонкої кишки
939. -- Корінь брижі
940. - Брижа поперечної ободової кишки
941. - Брижа червоподібного відростка
942. - Брижа сигмоподібної ободової
кишки
943. - Великий чепець
944. - Малий чепець
945. - Зв'язки печінки
946. -- Вінцева зв'язка
947. -- Серпоподібна зв'язка
948. -- Права трикутна зв'язка
949. -- Ліва трикутна зв'язка
950. - Чепцева сумка
951. -- Чепцевий отвір
952. - Печінкова сумка
953. - Передшлункова сумка
954. - Права брижова пазуха
955. - Ліва брижова пазуха
956. - Лівий бічний канал
957. - Правий бічний канал
958. - Верхній клубово-сліпокишковий
закуток
959. - Нижній клубово-сліпокишковий
закуток
960. - Прямокишково-маткова заглибина
961. - Міхурово-маткова заглибина
962. - Прямокишково-міхурова
заглибина
963. - Серединна пупкова складка
964. - Присередня пупкова складка
965. - Присередня пахвинна ямка
966. - Бічна пупкова складка
967. - Бічна пахвинна ямка
968. Ніс
969. - Корінь носа
970. - Спинка носа
971. - Кінчик носа
972. - Крила носа
973. Носова порожнина
974. - Ніздрі

975. - Хоани
976. - Носова перегородка
977. - Верхня носова раковина
978. - Середня носова раковина
979. - Нижня носова раковина
980. - Присінок носа
981. - Верхній носовий хід
982. - Середній носовий хід
983. - Нижній носовий хід
984. - Спільний носовий хід
985. - Приноскові пазухи
986. -- Верхньощелепна пазуха
987. -- Клиноподібна пазуха
988. -- Лобова пазуха
989. -- Рішйтчасті комірки
990. - Слизова оболонка
991. - Нюхова частина
992. - Дихальна частина
993. Гортань
994. - Гортань (на трупі)
995. - Щитоподібний хрящ
996. -- Верхній ріг щитоподібного хряща
997. -- Нижній ріг щитоподібного хряща
998. - Перстнеподібний хрящ
999. -- Дуга перснеподібного хряща
1000. -- Пластинка перснеподібного хряща
1001. - Черпакуватий хрящ
1002. -- Основа черпакуватого хряща
1003. -- М'язовий відросток черпакуватого хряща
1004. -- Голосовий відросток черпакуватого хряща
1005. -- Верхівка черпакуватого хряща
1006. - Надгортанник
1007. - Персне-щитоподібний суглоб
1008. - Персне-черпакуватий суглоб
1009. - Щито-під'язикова перетинка
1010. - Серединна персне-щитоподібна зв'язка
1011. - Персне-трахейна зв'язка
1012. - Порожнина гортані
1013. -- Вхід до гортані
1014. -- Присінок гортані
1015. --- Присінкова складка
1016. --- Присінкова щілина
1017. -- Голосник
1018. --- Голосова складка
1019. --- Шлуночок гортані
1020. --- Голосова щілина
1021. ---- Міжперетинкова частина голосової щілини
1022. ---- Міжхрящова частина голосової щілини
1023. -- Підголосникова порожнина
1024. - Слизова оболонка
1025. - Еластичний конус гортані
1026. -- Голосова зв'язка
1027. - Чотирикутна пластинка
1028. -- Присінкова зв'язка
1029. - М'язи гортані
- 1030. Трахея**
1031. - Шийна частина
1032. - Грудна частина
1033. - Роздвоєння трахеї
1034. - Трахейні хрящі
1035. - Кільцеві (трахейні) зв'язки
1036. - Перетинчаста стінка
1037. Бронхи
1038. - Правий головний бронх
1039. - Лівий головний бронх
1040. - Бронхове дерево
1041. Легені
1042. - Права легеня
1043. - Ліва легеня
1044. - Основа легені
1045. - Верхівка легені
1046. - Реброва поверхня і
1047. -- Хребтова частина ребрової поверхні легені
1048. - Середостінна поверхня
1049. - Діафрагмова поверхня
1050. - Міжчасткова поверхня
1051. - Передній край легені
1052. - Язичок лівої легені
1053. - Серцева вирізка лівої легені
1054. - Язичок лівої легені
1055. - Нижній край легені
1056. - Ворота легені
1057. - Корінь легені
1058. - Коса щілина легені
1059. - Горизонтальна щілина правої легені
1060. - Верхня частка легені (лівої, правої)
1061. - Середня частка правої легені
1062. - Нижня частка легені (лівої, правої)
1063. Плевра
1064. - Нутрощева (легенева) плевра
1065. - Пристінкова плевра
1066. -- Купол плеври
1067. -- Реброва частина
1068. -- Середостінна частина

1069. -- Діафрагмова частина
1070. - Плевральна порожнина
1071. -- Реброво-діафрагмовий закуток
1072. -- Реброво-середостінний закуток
1073. Нирка
1074. - Нирки (права, ліва)
1075. -- Бічний край
1076. -- Присередній край
1077. --- Ниркові ворота
1078. --- Ниркова пазуха
1079. -- Передня поверхня
1080. -- Задня поверхня
1081. -- Верхній кінець (полюс)
1082. -- Нижній кінець (полюс)
1083. - Жирова капсула нирки
1084. - Волокниста капсула нирки
1085. - Кіркова речовина нирки
1086. - Мозкова речовина нирки
1087. - Ниркові піраміди
1088. - Ниркові сосочки
1089. - Ниркові стовпи
1090. - Ниркова миска
1091. - Велика ниркова чашечка
1092. - Мала ниркова чашечка
1093. Сечовід (правий, лівий)
1094. - Черевна частина
1095. - Тазова частина
1096. - Внутрішньостінкова частина
1097. Сечовий міхур
1098. - Верхівка міхура
1099. - Тіло міхура
1100. - Дно міхура
1101. - Шийка міхура
1102. - Трикутник міхура
1103. - Вічко сечоводу
1104. - Внутрішнє вічко сечівника
1105. - Слизова оболонка
1106. Яєчко
1107. - Присередня поверхня
1108. - Бічна поверхня
1109. - Верхній кінець (полюс)
1110. - Нижній кінець (полюс)
1111. - Передній край
1112. - Задній край
1113. - Білкова оболонка
1114. - Середостіння яєчка
1115. - Перегородочки яєчка
1116. - Часточки яєчка
1117. - Паренхіма яєчка
1118. Над'яєчко
1119. - Головка над'яєчка
1120. - Тіло над'яєчка
1121. - Хвіст над'яєчка
1122. Сім'яний канатик
1123. - Складові частини
1124. Сім'явиносна протока
1125. - Калиткова частина
1126. - Канатикові частина
1127. - Пахвинна частина
1128. - Тазова частина
1129. - Ампула сім'явиносної протоки
1130. Сім'яний пухірець
1131. Передміхурова залоза
1132. - Основа передміхурової залози
1133. - Верхівка передміхурової залози
1134. - Передня поверхня
1135. - Задня поверхня
1136. - Частка (права, ліва)
передміхурової залози
1137. - Перешийок передміхурової залози
1138. Статевий член
1139. - Корінь статевого члена
1140. - Тіло статевого члена
1141. - Спинка статевого члена
1142. - Головка статевого члена
1143. - Печеристе тіло статевого члена
1144. - Губчасте тіло статевого члена
1145. Чоловічий сечівник
1146. - Передміхурова частина
1147. - Перетинчаста (проміжна) частина
1148. - Губчаста частина
1149. - Внутрішнє вічко сечівника
1150. - Зовнішнє вічко сечівника
1151. Калитка
1152. Яєчник
1153. - Вільний край
1154. - Брижовий край
1155. - Присередня поверхня
1156. - Бічна поверхня
1157. - Трубний кінець
1158. - Матковий кінець
1159. - Білкова оболонка
1160. - Кора яєчника
1161. - Мозкова речовина яєчника
1162. - Власна зв'язка яєчника
1163. Матка
1164. - Передня поверхня
1165. - Задня поверхня
1166. - Тіло матки
1167. - Дно матки
1168. - Шийка матки
1169. -- Надпівхова частина шийки
1170. -- Півхова частина шийки
1171. - Порожнина матки

1172. - Вічко матки
1173. - Канал шийки матки
1174. - Широка маткова зв'язка
1175. - Кругла маткова зв'язка
1176. Маткова труба
1177. - Маткова частина
1178. - Перешийок маткової труби
1179. - Амбула маткової труби
1180. - Лійка маткової труби
1181. --Торочки маткової труби
1182. - Маткове вічко маткової труби
1183. - Черевний отвір маткової труби
1184. Піхва
1185. - Склепіння піхви
1186. - Передня стінка піхви
1187. - Задня стінка піхви
1188. Зовнішні жіночі статеві органи
1189. - Лобкове підвищення
1190. - Велика соромітна губа
1191. - Соромітна щілина
1192. - Мала соромітна губа
1193. - Присінок піхви
1194. - Отвір піхви
1195. - Клітор
1196. Жіночий сечівник
1197. Промежина
1198. - Сідничо-відхідникова ямка
1199. - Цибулинно-губчастий м'яз
1200. - Сідничо-печеристий м'яз
1201. - Поверхневий поперечний м'яз
промежини
1202. - Глибокий поперечний м'яз
промежини
1203. - Зовнішній м'яз замикач відхідника
1204. Серце
1205. - Основа серця
1206. - Верхівка серця
1207. - Груднинно-реброва поверхня
серця
1208. - Діафрагмова поверхня серця
1209. - Легенева поверхня (права, ліва)
1210. - Вінцева борозна
1211. - Передня міжшлуночкова борозна
1212. - Задня міжшлуночкова борозна
1213. - Аорта (на серці)
1214. - Верхня порожниста вена (на
серці)
1215. - Нижня порожниста вена (на
серці)
1216. - Легеневий стовбур (на серці)
1217. -- легенева артерія (права, ліва)
1218. - Праві легеневі вени (на серці)
1219. - Ліві легеневі вени (на серці)
1220. Праве передсердя
1221. - Праве вушко
1222. - Гребенясті м'язи
1223. - Отвір верхньої порожнистої вени
1224. - Отвір нижньої порожнистої вени
1225. - Отвір вінцевої пазухи
1226. Ліве передсердя
1227. - Ліве вушко
1228. - Гребенясті м'язи
1229. - Отвори легневих вен
1230. Міжпередсердна перегородка
1231. - Овальна ямка
1232. Правий шлуночок
1233. - Правий передсердно-шлуночковий
отвір
1234. - Правий передсердно-шлуночковий
клапан
1235. -- Передня стулка
1236. -- Задня стулка
1237. -- Перегородкова стулка
1238. - Артеріальний конус
1239. - Отвір легеневого стовбура
1240. - Клапан легеневого стовбура
1241. -- Права півмісяцева заслінка
1242. -- Ліва півмісяцева заслінка
1243. -- Передня півмісяцева заслінка
1244. - Передній соскоподібний м'яз
1245. - Задній соскоподібний м'яз
1246. - Перегородковий соскоподібний
м'яз
1247. - Сухожилкові струни
1248. - М'ясисті перекладки
1249. Лівий шлуночок серця
1250. - Лівий передсердно-шлуночковий
отвір
1251. - Лівий передсердно-шлуночковий
клапан
1252. --Передня стулка
1253. -- Задня стулка
1254. - Присінок аорти
1255. -- Отвір аорти
1256. - Клапан аорти
1257. -- Права півмісяцева заслінка
1258. -- Ліва півмісяцева заслінка
1259. -- Задня півмісяцева заслінка
1260. - Пазухи аорти
1261. - Передній соскоподібний м'яз
1262. - Задній соскоподібний м'яз
1263. - Сухожилкові струни
1264. - М'ясисті перекладки
1265. Міжшлуночкова перегородка

1266.	Ендокард	1280.	- Мала серцева вена
1267.	Міокард	1281.	
1268.	Епікард	1282.	Щитоподібна залоза
1269.	Перикард (осердя)	1283.	- Частка щитоподібної залози
1270.	- Осердна поперечна пазуха	1284.	- Перешийок щитоподібної залози
1271.	- Осердна коса пазуха	1285.	Надниркова залоза (права, ліва)
1272.	Права вінцева артерія серця	1286.	Гіпофіз
1273.	- Задня міжшлуночкова гілка	1287.	Шишкоподібна залоза
1274.	Ліва вінцева артерія серця	1288.	Кістковий мозок
1275.	- Передня міжшлуночкова гілка	1289.	Загруднина залоза (тимус)
1276.	- Оригінальна гілка	1290.	Селезінка
1277.	Вінцева пазуха	1291.	- Ворота селезінки
1278.	- Велика серцева вена	1292.	Піднебінні мигдалики
1279.	- Середня серцева вена	1293.	Червоподібний відросток

3.3. Контрольні завдання до самостійної роботи

Теми рефератів

Тема 1. Андреас Везалій і початок наукової анатомії

Тема 2. Леонардо да Вінчі – великий живописець, один з основоположників пластичної анатомії

Тема 3. Стадії ембріогенезу. Зародкові листки - розвиток тканин і органів.

1. Розвиток ембріона людини
2. Гістогенез
3. Органогенез

Тема 4. Фізіологічні вигини хребта

Будова хребетного стовпа і зміни хребта при сколіозі

Тема 5 Визначення виду постави залежно від ступеня вираженості вигинів хребта

Види постави із збільшенням та зменшенням кривизни хребта

Тема 6.

1. Будова кістки
3. Вікові особливості окістя

Тема 7. Вивчення особливостей кісток скелета у віковому аспекті.

Особливості кісток скелета у дітей, дорослих та людей похилого віку

Тема 8. Структури, що укріплюють суглоб та обмежують його рухи

1. Допоміжний апарат суглоба
2. Призначення зв'язок суглоба

Тема 9. Кровообіг і іннервація м'язів тулуба

1. Кровообіг м'язів тулуба
2. Іннервація м'язів тулуба

Тема 10. М'язи антагоністи і м'язи синергисти

1. М'язи - антагоністи
2. М'язи - синергисти

Тема 11. Черевний прес і його функціональне значення.

1. Діафрагма тіла людини
2. Стінки черевного преса
3. Функціональне призначення черевного преса

Тема 12. Будова зубів

1. Особливості молочних зубів і час їх розвитку
2. Формула постійних зубів.
3. Особливості різців, іклів, молярів. Черга їх появи.
4. Профілактика

Тема 13. Селезінка, її розташування, зовнішні і внутрішні будова.

1. Будова і функції селезінки
2. Роль селезінки в кровообігу

3.4. Індивідуальні завдання

Індивідуальна учбово-дослідницька (УДРС) або науково-дослідницька (НДРС) робота здобувачів (по вибору) припускає:

- підготовку огляду наукової літератури (реферату);
- підготовку ілюстративного матеріалу по даних темах (мультимедійна презентація, набір таблиць, схем, малюнків і тому подібне);
- виготовлення учбових і музейних препаратів, моделей;

3.5. Інші заохочення

- проведення наукового дослідження в рамках студентського наукового кружка кафедри;
- участь в науковій держбюджетній тематиці кафедри;
- участь в анатомічних олімпіадах і ін.

3.6. Правила оскарження оцінки

Оскарження оцінки проводиться згідно положення «Про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету», наказ від 30.09.2020р. №252.

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щоб успішно пройти відповідний курс необхідно регулярно відвідувати практичні заняття; мати теоретичну підготовку до практичних занять згідно тематики; не спізнюватися і не пропускати заняття; виконувати всі необхідні завдання і працювати кожного заняття; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися до кураторів курсу з різних питань за тематикою занять і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Здобувачі можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. Не допускаються запізнення здобувачів на практичні заняття.

Відвідування пацієнтів під час курації в лікарні можливо за умови наявності у здобувачів відповідної форми одягу, санітарної книжки з відміткою про вакцинацію проти дифтерії, результатів обстеження на напруження імунітету за кором (або відмітка про вакцинацію), або іншими інфекційними захворюваннями згідно поточній епідемічній ситуації.

Здобувачі з особливими потребами можуть зустрічатися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання здобувача це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

Заохочується участь здобувачів у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі здобувачі ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті, розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та

культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в душі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в душі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються здобувачам/-кам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра анатомії людини підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів та здобувачок очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін [та ін.]. – 7-ме вид., доопр. – Вінниця : Нова Книга, 2019.
2. Анатомія дитини (з основами ембріології та вадами розвитку) : навчально-методичний посібник для здобувачів вищих медичних (фармацевтичного) навчальних закладів / І. І. Бобрик, В. С. Школьніков, С. Д. Максименко, Ю. Й. Гумінський. - Луганськ : Віртуальна реальність, 2012.
3. Черкасов В.Г. Історія анатомія (хронологія розвитку та видатні анатоми) / В.Г. Черкасов, Ю.Й. Гумінський, Е.В. Черкасов, В.С. Школьніков. – Луганськ : ТОВ «Віртуальна реальність», 2012. – 148 с.

4. Анатомія людини : у 3-х т. / Під ред. В.Г. Ковешнікова. - Луганськ : Вид- во «Шико» ТОВ «Віртуальна реальність», 2008. - 400 с
5. Анатомія людини : підручник / [Кривко Ю. Я., Черкасов В. Г., Кравчук С. Ю. Сопнева Н. Б. та ін.]; за ред.: проф. Кривка Ю. Я., проф. Черкасова В. Г. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 448с.
6. Атлас анатомии человека: учеб. пособие в 4-х томах / Р. Д. Синельников, Я. Р. Синельников, А. Я. Синельников ; ред. А. Г. Цыбулькин. - 7-е изд., перераб. - М. : Новая волна, 2012.
7. Sobotta. Атлас анатомії людини. У двох томах. Переробка та редакція українського видання: В. Г. Черкасов., пер. О. І. Ковальчука. - Київ : Український медичний вісник, 2009.
8. Неттер Ф. Г. Atlas of Human Anatomy. Атлас анатомії людини: переклад 7- го англ. Вид.: двомовне вид. / Френк Г. Неттер; наук. Ред. Перекладу Л Р. Матешук-Вацеба, І. Є. Герасимюк, В. В. Кривецький, О. Г. Попадинець. – К. – ВСВ «Медицина», 2020. – 736 с.
9. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) / В. Г. Черкасов, І. І. Бобрик, Ю. Й. Гумінський, О. І. Ковальчук. – Вінниця: НоваКнига, 2010. – 392с.
10. Анатомія людини (у двох частинах) : підручник / За ред. К.А. Дюбенка. – Ч.1. – К. : ВАТ «Поліграфкнига», 2008. – 528 с.
11. Конспект лекцій з дисципліни «Анатомія людини» / Григор'єва О.А., Світлицький А.О. - — Запоріжжя : [ЗДМУ], 2020. — 173 с
12. Матешук-Вацеба Л. Р. Нормальна анатомія: навчально-методичний посібник / Л. Р. Матешук-Вацеба; Львівський національний медичний ун-т ім. Д. Галицького. – Львів: Наукове товариство ім. Шевченка; Вінниця: Нова Книга, 2019. – 432 с.: іл
13. Анатомія людини: навч. посібник. для студ. вис. навч. завід. IV рівнів. акр. / В. Г. Черкасов, С. Ю. Кравчук. – Вінниця: Нова книга, 2014. – 640 с.
14. Анатомія опорно-рухового апарату: будова, особливості дитячого віку та вади розвитку: навчально-методичний / Я.А. Тарасенко, О.О. Тихонова. – Полтава, 2018. – 205 с.
15. Чернокульський С.Т., Ермольев В.О. Навчально-методичний посібник для студентів та викладачів ВМНЗ. Анатомія судин та нервів тулуба (ангіоневрологія) (видання п'яте, доповнене). - Київ. / Книга–плюс. 2016.

Допоміжна література:

1. Atlas of Regional Anatomy of the Brain Using MRI: With Functional Correlations / J. C. Tamraz, Y. G. Comair. - [S. l.] : Springer, 2000. - 328 p.
2. McCraw and Arnold's Atlas of Muscle and Musculocutaneous Flaps / J. B. McCraw, Ph. G. Arnold. - [S. l.] : Lippincott Williams & Wilkins, 1986. - 735 p.
3. Clinical Anatomy / Ellis Harold. - 11th ed. - [S. l.] : Blackwell Publishing Limited, 2006. - 439 p.
4. The Human Body: An Introduction to Structure and Function / Adolf Faller, Michael Schuenke, Gabriele Schunke. - [S. l.] : Thieme, 2004. - 708 p.
5. Grant's Atlas of Anatomy / ed.: A. M.R. Agur, A. F. Dalley. - 12th ed. - [S. l.]: Lippincott

- Williams & Wilkins, 2009. - 1627 p.
6. Bones and Muscles: An Illustrated Anatomy / Virginia Cantarella. - [S. l.] : Wolf Fly Press, 1999. - 190 p
 7. Neuroanatomy (MRI and CT) / D. E. Haines. - 6 ed. - [S. l.] : Lippincott Williams & Wilkins, 2000. - 300 p.
 8. Color Atlas of Human Anatomy :учебник. Vol. 1. Locomotor System / W. Kahle, H. Leonhardt, W. Platzer. - 3-rd revised ed. - New York : Thieme, 1986. - 226 p.
 9. Color Atlas of Human Anatomy: учебник. Vol. 3. Nervous System and Sensory Organs / W. Kahle, H. Leonhardt, W. Platzer. - 3-rd revised ed. - New York : Thieme, 1986. - 374 с.
 10. Color Atlas of Human Anatomy: учебник. Vol. 2. Internal Organs / H. Leonhardt. - 3-rd revised. - New York : Thieme, 1998. - 361 с.
 11. Anatomy at a Glance: атлас / O. Faiz, D. Moffat. - Oxford : Blackwell Science, 2002. - 177 p.
 12. Gray's Anatomy: The Anatomical Basis of Clinical Practice : учебник / ed. S. Standring. - [S. l.] : Elsevier Inc., 2008. - 2504 p.
 13. Human Anatomy: учеб. пособие / К. Saladin. - Boston : McGraw-Hill, 2004.- 802 p.
 14. Pocket atlas of human anatomy based on the International nomenclature: атлас / H. Feneis, W. Dauber. - 4th ed. - - Stuttgart ; N.Y. : Thieme, 2000. - 509 p.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

<http://31.128.79.157:8083/course/view.php?id=496>